

Teplotě na rozcestí - bezstarostnost a nezájem o budoucí zásobování teplem našich domovů není na místě.

Ing. Ladislav Černý

Některé „zvláštnosti“ či specifické znaky teplotě. Kvalitativní i kvantitativní změny v dodávkách tepla a deformování některých jevů s účelovým matením veřejnosti.

1. Změna v odběrech tepla.

Soustavy zásobování teplem byly zakládány v obdobích před 20 a více roky. Soustavy byly ve zdrojích a rozvodných zařízeních přizpůsobovány charakteru odběrů. V mnohých případech pro dimenzi a umístění zařízení soustavy byly určující vedle dodávek tepla pro bytovou a komunální výstavbu zejména i dodávky pro průmysl. Průmyslové odběry tepelné energie nejen že byly rozhodující z hlediska dimenze soustavy a volby média – páry, ale i významně přispívaly k vyššímu využívání instalovaných kapacit, protože dodávka tepelné energie se uskutečňovala pro technologické procesy i v letním období. Strukturální ekonomické změny nedávné minulosti (od 90. let minulého století) mají za následek nižší nebo žádné odběry tepla pro průmysl.

V současné době masivně podporovaná (dotovaná) opatření, vedoucí k objektivně žádoucím úsporám ve spotřebě tepelné energie v obytných i jiných objektech, spolu se strukturálními změnami naší ekonomiky zásadním způsobem ovlivňují využívání vybudovaných soustav zásobování teplem. Nižší využívání zařízení soustav zásobování teplem a současné sklady a charakteru odběrů neodpovídající médium – nositel tepla v rozvodech (pára) – má nepříznivý dopad na efektivitu centralizovaného zásobování teplem a tím i na cenu tepelné energie pro zákazníky.

Odvětví elektroenergetiky a plynárenství nejsou dotčeny strukturálními změnami a úspornými opatřeními ve spotřebě energie jako teplotě. Snížené odběry energie jsou nahrazovány poptávkou po nových, zvyšujících se odběrech.

Z tohoto pohledu je třeba teplotě hodnotit a hledat mu pomoc ve veřejném zájmu. Stejně jako se poskytuje pomoc na straně spotřeby tepelné energie, měla by se hledat pomoc i na straně dodávky. Systémy soustav zásobování teplem tvoří jeden neoddelitelný technologický vzájemně se podmiňující proces. Proto je nutno velice bedlivě sledovat efektivnost celého systému a podporovat jej jako nedílný celek, aby jako celek vykazoval optimální efektivnost v užití energie.

2. Odpojování bytů od ústředního vytápění domu a odpojování objektů od soustav a nenapojování k soustavám zásobování teplem

K odpojování jednotlivých bytů od soustavy ústředního vytápění domu a jednotlivých domů od soustavy zásobování

teplem se dosud stydíme veřejně a jednoznačně se vyjádřit. Je to důsledek ideologického opojení bezbřehým /bezhlavým/ liberalismem v chápání svobody a „lidských“ práv jednotlivce vůči skupině jednotlivců. Ve skutečnosti se jedná o falešné chápání svobody a lidských práv – o jejich chápání a aplikaci jaksi „naruby“.

Tak zvané odpojení bytu od ústředního vytápění úplně z fyzikálně technického hlediska totiž ani nelze uskutečnit. Dům je vytápěn jako celek a byt není izolovanou jednotkou a není tudíž imunní vůči teplotě okolních prostorů. Každé odpojení bytové jednotky od ústředního vytápění domu nese znaky spekulace se ziskem tepla z okolí, jinými slovy znaky krádeže tepla. Při uznávání práv jednotlivce je nutné též uznávat práva množiny uživatelů ostatních bytů, kteří jsou odpojením jednotlivého bytu více či méně poškozováni.

Odpojování bytů od ústředního vytápění v zásadě shodně s předchozím odstavcem vyhodnotil Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku ze dne 09. 08. 2006 č. 3 As 26/2006 – 55, ve kterém je m.j. uvedeno – s odvoláním na ustanovení zákonů č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, č. 72/1994, o vlastnictví bytů a dalších zákonů (např. občanského zákoníku) – že „je zřejmé, že vytápění jednotek v budově tvoří vzájemně provázaný systém, kde změna ve vytápění jednotky má vliv na vytápění domu jako celku. Připojení jednotky na samostatný plynový kotel mimo ústřední vytápění tak sice je z hlediska zákona možné, je však vázáno na řadu technických podmínek a nelze je posuzovat izolovaně, bez zřetele na celkovou tepelnou bilanci stavby a na bezpečnostní a protipožární předpisy. O tom ostatně svědčí i potřeba stanovisek zúčastněných orgánů státní správy. Lze tedy uzavřít, že zhotovení samostatného plynového etážového vytápění bytu stěžovatelky je svým způsobem změnou stavby bytového domu. Vzhledem k tomu, že dům je v podílovém spoluvlastnictví a k jeho správě je zřízeno společenství vlastníků, bylo podle ust. § 11 odst. 5 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného správního rozhodnutí k vydání stavebního povolení nutné, aby o změně stavby přijalo shromáždění vlastníků usnesení se souhlasem všech vlastníků jednotek.“

Odpojení celého domu od soustavy zásobování teplem má analogické důsledky na uživatele bytů napojených domů na soustavu zásobování teplem. Odpojení celého domu se zákonitě dotkne uživatelů bytů v ostatních domech v ceně tepla, protože se sice sníží variabilní náklady /zejména na palivo/ v soustavě CZT, ale fixní náklady zůstávají. Ty se rozúčto-

vávají na menší počet odběrných míst o onen odpojený dům. I v tomto případě se jedná o nesprávnou aplikaci práva jednotlivce (skupiny jednotlivců) oproti právům ostatních odběratelů – uživatelům bytů v ostatních domech.

Odpojování domů a nahrazování odběru tepla ze soustavy CZT vlastním zdrojem tepla je provázeno nekalou marketingovou strategií založenou na falešném srovnávání cen za teplo. Zatímco cena tepla ze soustavy CZT je cenou úplnou, cena z domovní kotelny se zpravidla odvozuje pouze z ceny paliva – ze spotřeby plynu. Ostatní náklady jako např. investiční (životnost kotle 10 let), za povinné revize, částečnou (případně) obsluhu, opravy, náklady na elektřinu (pohon čerpadla, automatika), doplňování vody, pojištění, technologické hmoty, elektroměr, plynoměr, případně plynová přípojka, za odpojení od soustavy CZT, splácení případného úvěru apod. se hradí z fondu oprav – v nájemném.

Odpojování bytů, domů dostává (od státu!) zelenou, je podporováno nižšími cenami plynu pro domácnost a přizíváno i daňovou politikou (ekologická daň) nepříznivou pro CZT (pokud se nejedná o užitné teplo z KVET), za to však příznivou pro šíření a zvyšování místních imisí škodlivin. Veřejnost (podporovaná a dezorientovaná médii a i „aktivními“ či netečnými politiky) nehodnotí odpojování jako čin, který není „fair play“, ale naopak jako hrdinský čin, jako příklad ozdravného působení trhu /proti teplotě/, který je žádoucí následovat. Ve skutečnosti je odpojování bytů od soustavy CZT nejen nerespektování vůči uživatelům bytů v ostatních domech, ale je nepřátelské i vůči všem obyvatelům v dané lokalitě včetně uživatelů bytů v odpojeném domě.

Nenapojování nových objektů je technicky opačný jev, ekonomicky a společensky však stejný jev jako odpojování. Existují nové objekty (např. „hyper, super makety“), v jejichž blízkosti, často bezprostřední, vede teplovod, avšak k připojení dodávky tepla ze soustavy CZT nedochází, ač soustava má výkonové rezervy v důsledku změn popisovaných v bodě 1. I v těchto případech je možno hovořit o deformované aplikaci svobodného rozhodování v oblasti, kde by měl převládat veřejný zájem. (Spíše se jedná o rozhodování bezohledné s posvěcením a podporou – kdo ví, že ne úplatnou – „strážců“ životního prostředí).

A nikomu nevádí, ani oněm „ochráncům“ životního prostředí, že se v místě koncentrace lidí produkují „noxy, uhličitě „oxydy“ a další zplodiny škodlivé zdraví lidí. (Asi to málo vynáší a nestojí za to se proti tomu zasazovat. Nebo že by to vynášelo z druhé strany – proti teplotě? Teplárny jsou totiž méně bohaté a také vlastníci některých teplotě mohou neuvažovat o prosperitě českého teplotě do budoucna. Takže na marketing (lobování) nemají dost prostředků, jsouceny cenově usměrňovány (regulovány) státem a některé řízeny ze zahraničí, takže některým je navíc budoucnost českého teplotě „ukradená“.

3. Fyzická a morální opotřebenost některých soustav (části) soustav CZT.

Nepříznivá kombinace tří faktorů: změny charakteru odběrů (1.), odpojování od soustav a nenapojování k soustavám (2.), přirozené – fyzické stárání soustav, některé pracují nejméně 20 – 40 let (až na výjimky), objektivně snižuje efektivnost soustav zásobování teplem. Zdroje – kotle staré konstrukce

budou mít problémy s dodržováním přísných emisních limitů. Pomoc emisními povolenkami není trvalá a zatím ne jistá, spíše nejistá. Cesta k vyšší účinnosti dodávky a k zajištění emisních limitů kotlů je podmíněna celkovou modernizací a přizpůsobením se současným odběrům tepla. To vyžaduje investovat, což představuje dopad na cenu tepla. Přitom na podporu z vnějšku se nelze spoléhat. I když na podporu z fondů „zelená úsporám“ by mělo aspirovat i teplotě. Podpora by měla být komplexní – nejen do sféry spotřeby ale i do sféry výroby a distribuce tepla. Spotřeba a výroba tepla spolu s rozvody tvoří nedílný technologický celek, vzájemně se podmiňující.

4. Nekalá konkurence teplotě – nesystémovou podporou OZE, DZE pro výrobu elektřiny

Zákonem (zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z OZE) garantované příplatky k ceně, respektive ceny elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie, zejména těch, které jsou velmi dobře využitelné pro výrobu užitného tepla jako je např. biomasa, vytváří na trhu s touto palivovou komoditou nerovné podmínky. Výrobci elektřiny mohou, vzhledem k jistým příplatkům a do jisté míry i k cenám vyrobené elektřiny, způsobit cenu biomasy pro výrobu tepla, jehož cena je regulována, nepřijatelnou. Výroba tepla z obnovitelných a druhotných zdrojů energie bude zatěžovat natolik cenu tepelné energie, že její užití může tím být omežováno. Přitom svým charakterem biomasa, bioplyn, ale i sluneční energie pro přehřev vody, by měly být zcela přirozeným zdrojem využívaným především pro výrobu užitného tepla.

Vliv zvýšených palivových nákladů z titulu využívání OZE k výrobě elektřiny se rozptýlí na cenu elektřiny v celém území státu. V případě využívání OZE, ale i DZE (např. komunální odpad) pro výrobu tepla se tento vliv týká nepoměrně menší skupiny konečných spotřebitelů tepelné energie v dané lokalitě než v případě elektřiny a proto může způsobit mnohem větší nárůst ceny energie, v daném případě tepelné.

Neřešení těchto souvislostí se stává překážkou pro intenzivnější využívání OZE a DZE k výrobě tepelné energie pro její konečné užití ve spotřebě. Přitom využívání biomasy (dříve se tomu říkalo dříví) je od pradávna přirozeným palivem pro zajištění tepla domovů. Spalování tohoto paliva pouze k výrobě elektřiny je zvrhlost podporovaná státem – zákonem č. 180/2005 Sb. Přitom možnost přípravy a skladování biomasy v období mimo otopnou sezónu poskytuje předpoklady pro její efektivní využívání v otopné sezóně. Nesystémová podpora výroby elektřiny z OZE je však přímou překážkou pro přirozené a široké užití některých druhů OZE k výrobě užitného tepla.

I zde platí, že deformovaná cena (v daném případě neúměrnými a časově stálými –ne degresivními– dotacemi – z kapes všech spotřebitelů elektřiny) způsobuje nerovnováhu na trhu a co je závažnější – zakládá deformované koncepce. Tyto deformované koncepce pak dlouhodobě působí škodlivě vůči konečným spotřebitelům energie.

5. Fatální nezájem o zajištění tepla pro statisíce občanů naší země za 10 – 20 let a (cílená?) neinformovanost veřejnosti.